

SV

SV

SV

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 7.10.2009
KOM(2009) 527 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN,
REGIONKOMMITTÉN OCH
EUROPEISKA CENTRALBANKEN**

Årlig bedömning av euroområdet 2009

SEK(2009) 1313

1. EKONOMIN I EUROOMRÅDET 2009

I kölvattnet på chockvågorna efter den värsta ekonomiska krisen sedan 1930-talet kan man nu skönja tecken på en ekonomisk stabilisering. Genom betydande ekonomisk-politiska ingrepp har man över hela världen lyckats skapa ett visst mått av stabilitet i det finansiella systemet. De finansiella villkoren har förbättrats under sommaren och flera finansiella indikatorer har återgått till de nivåer som gällde före krisen. Konjunktur- och konsumentbarometrarnas konfidensindikatorer har också förbättrats de senaste månaderna. Världshandeln har stabiliserats och det finns tecken på att lagerminskningscykeln håller på att plana ut. Konsumtionen har relativt väl stått emot nedgången i ekonomin till följd av att fallande inflation och stödåtgärder i finanspolitiska stimulanspaket har stöttat hushållens inkomster, vilket utgjort en stabiliserande faktor under recessionen.

Enligt kommissionens senaste interimsprognoz från september 2009 beräknas tillväxten i euroområdet minska med 4 % 2009, vilket är samma uppskattning som i 2009 års vårprognos. Den kraftigare än väntade nedgången i den ekonomiska aktiviteten under det första kvartalet kompensades av en snabbare stabilisering än beräknat under det andra kvartalet, särskilt i Tyskland och Frankrike.

Styrkan och uthålligheten i återhämtningen har emellertid inte testats fullt ut. Medan bankerna är i färd med att stärka sin kapitaltäckningsgrad med stöd av den ackommoderande inriktningen av penningpolitiken och räddningspaketet, har stabiliseringen av finansmarknaderna ännu inte uppvisat konkreta resultat vad gäller kreditgivningen, som minskade betydligt under det första halvåret 2009. Försämrade sysselsättningsutsikter utgör en annan källa till osäkerhet och oro. På den positiva sidan bör man inte bortse från de betydande belopp i ekonomisk-politiska stimulanser som fortfarande planeras. På det hela taget är hållbarheten i återhämtningen fortfarande otestad.

Euron har fungerat som ett värdefullt skyddsvärn i krisen. Euron har på ett effektivt sätt skyddat euroområdet mot den växelkurs- och ränteturbulens som tidigare hade visat sig vara så skadlig för medlemsstater i tider av oro på finansmarknaderna. Den har spelat en viktig roll som ankare i en sund makroekonomisk politik för medlemsstater som aktivt förbereder sig för att kunna införa euron, eller för de valutor som är knutna till euron. Euroområdets förmåga att snabbt agera i samråd med andra centralbanker har slutligen bidragit till hela det internationella valutasystemets stabilitet.

Finanskrisen har gjort euron mer attraktiv för medlemsstater som inte deltar i euroområdet. Det är särskilt två potentiella fördelar med medlemskapet i euroområdet som har kommit i förgrunden: För det första skulle det avlägsna risker för plötsliga och omstörtande växelkursrörelser, Och för det andra skulle det ge inhemska institut tillgång till likviditet i euro från centralbanken. Krisen har dock samtidigt visat att euron inte löser alla ekonomiska utmaningar – särskilt de som sammanhänger med inre och yttre obalanser, vilket illustrerats av det faktum att vissa länder i euroområdet med obalanser har drabbats hårt. Denna erfarenhet bekräftar behovet att uppnå en hög grad av hållbar konvergens före införandet av euron, i enlighet med fördragets krav. Eurokandidatländer bör utrusta sina respektive ekonomier för livet i euroområdet genom att bedriva en politik som syftar till att stärka den finanspolitiska disciplinen, förhindra makroekonomiska obalanser och främja produktivitet, konkurrenskraft och slutligen deras anpassningsförmåga inom EMU.

Samtidigt förstärker krisen vissa problem i euroområdet. Krisen innebär en belastning för hållbarheten i de offentliga finanserna och den potentiella tillväxten. Samtidigt som krisens effekter medverkar till att minska vissa obalanser inom euroområdet finns det vidare en risk för att skillnader i konkurrensställning åter kommer att öka om politiska åtgärder inte samordnas på lämpligt sätt.

De offentliga finansernas saldon har markant försämrats, till stor del som en avspeglning av kraftigt minskade offentliga inkomster, finanspolitiska stimulansåtgärder inom ramen för den europeiska ekonomiska återhämtningsplanen samt de automatiska stabilisatorernas inverkan. Tack vare verkningfulla politiska åtgärder sedan hösten 2008 har det varit möjligt att förhindra en finansiell härdsmälta och ett generellt förlorat förtroende. Finanspolitiken har framgångsrikt inriktats på det skyndsamma och absoluta behovet att vända den ekonomiska utvecklingen för att komma ur recessionen. Diskretionära finanspolitiska stimulansåtgärder och oinskränkta automatiska stabilisatorer har fungerat som ett skyddsvärn för den ekonomiska aktiviteten och medverkat till den senaste tidens tecken på förbättringar, men har samtidigt medfört en betydande försämring av de offentliga finanserna. Stigande budgetunderskott och låg eller negativ tillväxt, liksom det stöd som givits banksektorn, börjar nu leda till betydligt högre offentliga skuldnivåer. Det genomsnittliga underskottet i de offentliga finanserna i euroområdet väntas nu öka från 2 % av BNP 2008 till drygt 5 % av BNP 2009. Baserat på aktuella planer och beräkningar kommer underskottet i euroområdet att öka ytterligare till 6½ % av BNP 2010, samtidigt som den offentliga skulden kan komma att uppgå till 84 % av BNP 2010, dvs. en ökning med 18 procentenheter från 2007. Nästan alla medlemsstater i euroområdet, möjligen med undantag av Cypern och Luxemburg, kommer att redovisa underskott i de offentliga finanserna som överstiger tröskelvärdet 3 % av BNP och i vissa länder kommer referensvärdet att överskridas med stor marginal. Under det första halvåret 2009 inledde rådet på kommissionens initiativ förfaranden vid alltför stora underskott beträffande Grekland, Irland, Frankrike, Malta och Spanien grundade på ett överskridande av referensvärdet under 2008 (2007 för Greklands del)¹. Kommissionen föreslår idag att rådet inleder överträdelseförfaranden avseende länder som förväntas överskrida referensvärdet under 2009. Pakten medger en flexibel tillämpning av förfarandet vid alltför stora underskott, vilket ger betydande stöd och ledning för medlemsstaterna i denna besvärliga situation. Detta har resulterat i att de rekommenderade strategierna för konsolidering av de offentliga finanserna inom ramen för förfarandet vid alltför stora underskott till övervägande del har fastställts i ett medelfristigt perspektiv och, beroende på förhållandena i enskilda länder, till att längre tidsfrister rekommenderats för att korrigera de alltför stora underskotten.

Krisen kan komma att spä på den nedåtgående tillväxttenden. Kommissionen har beräknat att den potentiella BNP-tillväxten i euroområdet kommer att sjunka på lång sikt till följd av den åldrande befolkningsstrukturen. Ett antal krisrelaterade faktorer kan komma att förstärka denna utveckling. För det första kan arbetslösheten, om den biter sig fast, komma att leda till långvarig, kanske varaktig, förlust av värdefulla färdigheter. För det andra kommer anläggnings- och infrastrukturbeståndet att minska och riskera att bli obsolet på grund av lägre investeringar och förändringar i näringsstruktur. För det tredje kan innovationen hämmas genom att utgifter för forskning och utveckling normalt sett är bland de första utlägg som företagen drar ned på i en recession. Högre riskpremier kan föra det dyrare att finansiera forskning och utveckling i framtiden. Den potentiella tillväxtförlusten beräknas bli större i länder som genomgår djupa recessioner.

¹ Alla de relevanta dokumenten som rör förfarandet vid alltför stora underskott finns på följande webbplats: http://ec.europa.eu/economy_finance/netstartsearch/pdfsearch/pdf.cfm?mode=m2

En minskning av skillnaderna i tillväxt inom euroområdet i kölvattnet av krisen är välkommen. Omedelbart följande på den finansiella krisen sjönk tillväxten kraftigt i alla länder i euroområdet, dock i olika utsträckning. Kommissionens interimsprognos visar att tillväxtprognoserna börjar att gå i skilda banor inom euroområdet. Tillväxten för 2009 har exempelvis reviderats upp för Tyskland och Frankrike, medan tillväxtprognoserna för Italien och Spanien har skrivits ned. Vad beträffar skillnaderna i bytesbalansställning, kommer den pågående korrigeringen på fastighetsmarknaden och dess effekter på den inhemska efterfrågan troligen att i viss mån leda till minskade skiljaktigheter, vilket utgör ett välkommet steg i riktning mot mer balanserade tillväxtmönster. Konvergensen är dock måttlig och inte en entydig observation för alla medlemsstater i euroområdet.

2. DE TIDIGARE ACKUMULERADE OBALANSERNA GJORDE VISSA MEDLEMSSTATER I EUROOMRÅDET MER SÅRBARA NÄR KRISEN SLOG TILL

Krisen riktade strålkastarljuset på en del obalanser som föregick krisen. På global nivå överraskade snabbheten och intensiteten i smittspridningen från Lehmankonkursen. Det branta fallet i efterfrågan och BNP i vissa av euroområdets medlemsstater har varit minst lika djupt som i andra potentiellt mer exponerade ekonomier. Det faktum att bank- och finanssystemet är globalt och sammanlänkat förklarar i mångt och mycket denna snabba spridningseffekt, men samtidigt har de svårigheter som vissa medlemsstater upplevt lyft fram en rad svagheter inom själva eurosyste

Akkumulerade obalanser inom euroområdet gjorde vissa ekonomier mer utsatta för chocker än andra. Gynnsamma makroekonomiska villkor med stark ekonomisk tillväxt, låg inflationstakt, nedpressade räntor och låg volatilitet på finansmarknaderna ledde till att de ekonomiska aktörerna grovt underskattade vissa inneboende risker i det finansiella systemet på global nivå och underlättade den världsomspännande kreditexpansionen. I vissa euromedlemsstater gjorde också den gynnsamma ekonomiska miljön det möjligt att finansiera en snabb tillväxt genom att ackumulera stora bytesbalansunderskott (främst EL, ES, PT och CY, men även IE, MT, SI, SK) medan andra medlemsstater i euroområdet byggde upp allt större bytesbalansöverskott (DE, LU, AT, NL, FI). Inom euroområdet växte skillnaderna i bytesbalanssaldon oavbrutet sedan mitten av 1990-talet och nådde en kulmen just före krisen. Från ett jämviktsläge 1999 ökade de samlade överskotten stadigt och uppgick till 7,7 % av BNP 2007, samtidigt som de ackumulerade underskotten ökade från 3,5 % av BNP 1999 till 9,7 % 2007.

I länder med underskott avspeglade denna divergerande trend att inhemska obalanser byggdes upp. Dessa uppstod till följd av ett alltför stort inhemskt efterfrågetryck, kraftigt stigande fastighetspriser och en uppblåst byggsektor. Detta var särskilt uppenbart i Irland, Spanien och Grekland, som genomgående redovisade högre tillväxt och inflation än resten av euroområdet under det senaste årtiondet. Höga bytesbalansunderskott – och därmed sammanhängande inflöden av utländskt kapital – är önskvärda i ett upphämtningsscenario så länge de ger en ekonomi möjlighet att öka sin kapitalstock och lägga grunden till hållbara tillväxtutsikter på medellång sikt. Kapital har emellertid inte alltid allokerats till de mest produktiva användningsområdena i underskottsländerna. Detta har resulterat i att en väsentlig del av arbetskraften har lockats till mycket konjunktur känsliga sektorer som exempelvis byggsektorn, vilka nu måste genomgå en omfattande strukturanpassning.

Omvänt byggde länder med överskott vidare på sina traditionellt starka sidor med en tillväxtmodell inriktad på dessa länders redan konkurrenskraftiga exportsektor. I dessa

länder fick det inhemska efterfrågemaskineriet aldrig riktig fart så att det kunde ta över exportmotorn. Krisens effekter blottade hur sårbar denna tillväxtmodell var för fluktuationer i global efterfrågan, med följder för tillväxten i euroområdet som helhet.

En annan källa till obalanser står att finna i den finansiella sektorns snabba tillväxt. Irland har varit ett skolboksexempel, eftersom den finansiella sektorns andel av det totala förädlingsvärdet uppgick till 10,6 % 2007, jämfört med bara 5 % i genomsnitt i euroområdet. Till följd av krisen försvagades banksektorn av en explosionsartad ökning i nedskrivningar av tillgångar, vilket gjorde att offentliga myndigheter i egenskap av slutliga utlåningsgaranter kom under press.

Sådana obalanser förklarar varför krisen har drabbat vissa medlemsstater hårdare än andra. Länder med stora underskott drabbades av de finansiella marknadernas minskade vilja att ta på sig risk genom att de stora underskotten gjorde länderna mera sårbara för finansiella chocker. Anpassningen av uppblåsta byggsektorer har också inverkat mycket negativt på tillväxt och sysselsättning från krisens allra första början. Länder med överskott drabbades i motsvarande mån nästan omedelbart av det globala efterfrågebortfallet och såg tillväxten sjunka kraftigt. Länder med stora banksektorer löper risk att dra på sig en betydligt ökad offentlig skuldsättning. Medlemsstater som följer obalanserade tillväxtmodeller har drabbats av särskilt kraftiga nedgångar i den ekonomiska aktiviteten.

Krisens konsekvenser visar på behovet av att vidta åtgärder. Även om dessa obalanser och de därmed sammanhängande riskerna hade kartlagts sedan flera år tillbaka kommer avvecklingen av obalanserna alldeles för sent till följd av att medlemsstaterna i stor utsträckning negligerat dessa obalanser under goda ekonomiska tider. Det går nu inte längre att ignorera dem.

3. OLÖSTA PROBLEM FÖRSÄMRADE OCKSÅ EUROOMRÅDETS FÖRMÅGA ATT REAGERA PÅ KRISEN

En djupare finansiella integration i euroområdet åtföljdes inte av en samtidig förstärkning av tillsynsordningar. Befintliga tillsynsordningar lyckades inte främja en gemensam tillsynskultur, inte förutse de systemväsentliga kopplingarna mellan finansiella marknader och den reala ekonomin och inte heller införa en robust ram som medgav en snabb och samordnad reaktion när väl krisen var ett faktum. De inledande reaktionerna var osammanhängande och till stor del formade av inhemska hänsynstaganden. Initiativ som gällde insättningsgarantisystem liksom den akuta återuppdeleningen av ett stort gränsöverskridande finansiellt institut utgjorde bevis på avsaknaden av fungerande förfaranden för krishantering. Eurogruppens första toppmöte på stats- och regeringschefsnivå i Paris i oktober 2008 medverkade till att staka ut en reaktion på EU-nivå.

Kommissionen har effektivt verkat för att fylla detta gap. Den tillhandahöll en gemensam ram för att säkerställa att nationella räddningsplaner för banker genomförs i linje med reglerna om statligt stöd, som även fick stöd av ECB. Kommissionen har därefter, som en uppföljning av Larosièregruppens slutsatser, lagt fram sina formella lagstiftningsförslag för en ny europeisk finansiell tillsynsstruktur. Förslagen syftar till att stärka stabilitetstillsynen av både enskilda finansiella institut och det finansiella systemet som helhet. Parallellt med detta ligger EU i frontlinjen när det gäller att reformera regleringen av finansmarknaderna genom att forma G20-gruppens initiativ och åtaganden.

Även om det i de flesta fall rådde ordning i de offentliga finanserna hade vissa medlemsstater begränsat utrymme att reagera på krisen. Efter flera år av i stort sett framgångsrik finanspolitisk konsolidering i linje med stabilitets- och tillväxtpaktens rekommendationer hade flertalet medlemsstater mycket bättre förutsättningar att rida ut krisen än vad som tidigare varit fallet. I vissa medlemsstater hade trots den gynnsamma konjunkturen emellertid inte tillräckligt gjorts för att konsolidera de offentliga finanserna. De offentliga skuldnivåerna är alltså höga i Grekland, Italien och Belgien, samtidigt som den finanspolitiska konsolideringen har gått trögt och kännetecknats av obeslutsamhet i Frankrike, Grekland och Portugal. I andra länder blev de offentliga finanserna beroende av skatteintäkter från finanssektorn eller från fastighetsboomen, vilket när bubblan sprack spädde på försämringen av de offentliga finanserna och avsevärt minskade det tillgängliga finanspolitiska manöverutrymmet för att motverka krisens effekter. Flera medlemsstater såg sig därför nödsakade att begränsa eller hålla inne sina bidrag till de gemensamma finanspolitiska stimulansinsatser som föreskrivs i den europeiska ekonomiska återhämtningsplanen. Om konsolideringen hade varit genomförd skulle euroområdets finanspolitiska reaktion ha varit mer beslutsam.

Totalt sett stod regeringarna i euroområdet för sin skäligen del av den samlade totala ansträngningen att upprätthålla efterfrågan inom ramen för den EU-övergripande samordningsramen för den europeiska ekonomiska återhämtningsplanen (EERP). De har använt ett brett spektrum av tämligen omfattande finans- och strukturpolitiska åtgärder. Den totala finanspolitiska stimulansen uppgår till omkring 4,6 % av BNP i euroområdet (omkring 5 % för EU som helhet). I den siffran ingår effekterna av automatiska stabilisatorer samt medlemsstaternas samlade diskretionära finanspolitiska stimulansåtgärder under 2009 och 2010 på i storleksordningen 1,8 % av BNP i euroområdet. Av de 590 åtgärder på nationell nivå som medlemsstaterna i euroområdet rapporterat är 22 % inriktade på att stimulera hushållens köpkraft, även de mest utsatta samhällsgruppernas, 25 % på att stödja investeringar, 32 % på att ge stöd till sektorer eller företag, samt 21 % till örönmärkta åtgärder för att få arbetsmarknaderna att fungera bättre. Enligt kommissionens bedömning från juni 2009 kommer flertalet åtgärder i rätt tid och är välriktade och i linje med principerna i den europeiska ekonomiska återhämtningsplanen. Tvivel beträffande möjligheterna att kunna återta vissa åtgärder utgör ett skäl till oro, eftersom de kan göra stimulanspolitiken mindre effektiv.

De samlade effekterna av euroområdets ekonomisk-politiska reaktion skulle kunna ha blivit snabbare och kanske starkare om samordningen hade inletts tidigare och varit mer heltäckande. Samtidigt som samordning är viktigt för EU som helhet är det särskilt viktigt för medlemsstaterna i euroområdet med tanke på att de är så nära ekonomiskt och finansiellt sammanlänkade och delar en gemensam valuta och penningpolitik. Det fastställda systemet för samordning av den ekonomiska politiken fungerade på det hela taget inte väl under krisen. Utifrån från detta konstaterande utfäste sig eurogruppen att förbättra samordningen av genomförandet av nationella återhämtningsplaner i syfte att undvika oavsedda negativa externa effekter och fullt ut genomföra den övervakningsram som definieras i stabilitets- och tillväxtpakten. Euroområdet bör mer än någonsin utöva ledarskap i dessa utmanande tider.

4. DEN FRAMTIDA INRIKTNINGEN: ATT SÄKERSTÄLLA EFFEKTIV INRE ANPASSNING OCH HÅLLBAR TILLVÄXT I EN UTMANANDE MILJÖ

Krisen har entydigt visat att det är ytterst angeläget att euroområdets medlemsstater utan dröjsmål göra snabba framsteg i genomförandet av reformagendan EMU@10: Att fördjupa

och bredda den makroekonomiska övervakningen. Ett väl fungerande EMU är mycket viktigt för hela EU. I sitt meddelande EMU@10² från maj 2008 föreslog kommissionen en dagordning i tre delar för att få EMU att fungera bättre i ljuset en snabbt förändrad global miljö, åldrande befolkningar och växande oro vad gäller energiförsörjning och klimatförändring. På den inhemska dagordningen krävs att den makroekonomiska övervakningen breddas för att utöver finanspolitiken även innefatta makroekonomiska stabilitetsaspekter och konkurrenskraftstrender, som de definieras inom ramen för Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning samt säkerställa en bättre integrering av strukturreformsaspekten i den övergripande samordningen av den ekonomiska politiken inom EMU. Här efterlystes även fördjupad samordning av finanspolitiken och förstärkt övervakning. I den yttre dagordningen för EMU@10 hävdades att euroområdet bör spela en mer framskjuten roll i styrningen av den globala ekonomin. Krisen underströk att det är nödvändigt att med kraft genomföra denna reformdagordning.

Det är nödvändigt att snabbt införa en bredare makroekonomisk övervakning för att främja en samordnad politisk reaktion på konkurrenskraftsutmaningarna. Det är nödvändigt att vidta kraftfulla och skyndsamma politiska åtgärder, eftersom strukturella skiljaktigheter på sikt riskerar att underminera sammanhållningen i euroområdet. Trots upprepade varningar tog man inte itu med obalanserna inom euroområdet i rätt tid när de ekonomiska villkoren fortfarande var gynnsamma. Nu framtvingar krisen en smärtsam anpassning av bytesbalanssaldona genom ett ras i den inhemska efterfrågan och kraftigt stigande arbetslöshet. Detta är främst – men inte enbart – fallet i länder med stora underskott, som exempelvis Spanien och Irland. Utjämnningen i konkurrenskraftstrender riskerar vidare att bli mer utdragen på grund av i) krisens globala natur, vilket försvarar en exportledd strategi, ii) en lägre potentiell tillväxt, som begränsar manöverutrymmet för att utjämna ackumulerade löneskillnader och skillnader i kostnadsläge, iii) och det faktum att länder med svag tillväxt kan komma att drabbas av högre reala räntor än resten av euroområdet. I avsikt att bredda den makroekonomiska övervakningen enades eurogruppen 2008 om att regelbundet se över konkurrenskraftstrenderna inom euroområdet och uppmuntra medlemsstater att vidta anpassningsåtgärder. Att ta itu med de underliggande orsakerna bakom en ogynnsam konkurrensutveckling i euroområdet är en fråga av gemensamt intresse och måste utgöra en integrerad del av områdets strategi för att komma ur krisen.

Utvidgningen av tillämpningsområdet för övervakningen bör även inbegripa en noggrann övervakning av utvecklingen på finansmarknaderna. En överdrivet stor skuldsättning i den privata sektorn ger upphov till ohållbara ekonomiska trender. Sådana finansiella obalanser bör upptäckas och hanteras på ett tidigt stadium. I meddelandet EMU@10 betonades att ”marknadsintegrationen, särskilt på det finansiella tjänsteområdet, har varit gynnsam för EMU, men att den också kan förstärka avvikelserna mellan de deltagande länderna om den inte kombineras med en lämplig ekonomisk politik”. Krisen har visat hur snabbt finansiella chocker kan drabba den reala ekonomin och hur starka återkopplingskretsloppen är. Förutom att utvidga tillämpningsområdet för den makroekonomiska övervakningen till att även omfatta utvecklingen av konkurrenskraften, verkar det vara mycket viktigt att på ett tidigt stadium upptäcka kraftiga uppgångar i tillgångspriser för att kunna undvika kostsamma korrigeringar av obalanser i de offentliga finanserna och de utrikes affärerna på ett senare stadium.

² EMU@10: Framsteg och utmaningar efter tio år av den ekonomiska och monetära unionen. Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska centralbanken – KOM(2008) 238, 7.5.2008.

Övervakningen bör fördjupas för att säkerställa hållbara offentliga finanser I krisens kölvatten riskerar låg tillväxt i kombination med tilltagande skuldsättning att försätta de offentliga finanserna i ett utsatt läge just när effekterna av den åldrande befolkningen börjar bli kännbara. Om politiken inte läggs om beräknas den offentliga skuldsättningen i euroområdet att stiga till 100 % av BNP 2014. Som en del av en fördjupad samordning inom euroområdet krävs ett fast åtagande till förmån för en finanspolitisk strategi som innebär en lämplig avvägning mellan stabilitets- och hållbarhetshänsyn i linje med stabilitets- och tillväxtpakten. Finansministrarna i euroområdet enades i juni 2009 om mandat för att tillhandahålla riktlinjer för utformningen av euroländernas offentliga budgetar för 2010 ("Mid-Term Budgetary Review"). De beslöt bland annat att tyngdpunkten i finanspolitiken bör läggas om mot konsolidering så snart den ekonomiska återhämtningen har fått fäste och risken för en ekonomisk rekyl ytterligare minskat. De kom även överens om att takten i konsolideringen av de offentliga finanserna bör få variera mellan länderna, inte bara med hänsyn till takten i återhämtningen, ställningarna i de offentliga finanserna och skuldnivåerna utan också väga in den beräknade kostnaden av befolkningens åldrande, obalanser i de utrikes affärerna och riskerna i den finansiella sektorn.

Konsolideringen bör också höja de offentliga finansernas kvalitet, hålla tillbaka skuldökningen och samtidigt bidra till långsikt tillväxt, genom att sanera bland oproduktiva utgifter och stärka incitamenten att höja produktionskapaciteten i ekonomin. Vidare måste inhemska finanspolitiska ramverk förstärkas och utformas så att de i större utsträckning bidrar till en effektiv konsolidering i goda tider. En allmän lärdom av krisen är att för all makroekonomisk övervakning bör hållbarhet utgöra en grundbult i utformningen av ekonomiska strategier.

Samordningen mellan olika politikområden och medlemsstater bör förbättras för att möjliggöra genomtänkta strategier i avsikt att avveckla krisstöden. Trovärdiga och väl samordnade avvecklingsstrategier är särskilt viktiga när det gäller euroområdet för att stärka hållbar tillväxt och undvika att undvika en divergerande potentiell tillväxtutveckling när ekonomin återfår sin styrka. Samordningen bör väsentligen ha formen av gemensamma uppfattningar om den lämpliga tidpunkt, takt och val av turordning för normaliseringen av den ekonomiska politiken. Kommande återtaganden av finanspolitiska stimulansåtgärder och företagsstöd, tillsammans med utformningen av trovärdiga planer för konsolidering av de offentliga finanserna och strukturella reformer, skulle förbättra möjligheterna till en stabil prisutveckling och därigenom underlätta för penningpolitiken. Snabba framsteg när det gäller att återskapa hållbara offentliga finanser bedöms vara väsentligt för att säkerställa att banksystemet inte kommer att utgöra en kvarnsten på återhämtningen och att penningpolitikens prisstabilitetsmål inte står i konflikt med målet om finansiell stabilitet. Nationella avvecklingsstrategier måste nödvändigtvis bestå av olikartade ekonomisk-politiska åtgärder för nå bästa möjliga totala resultat. I linje med rådets rekommendationer till euroområdet inom ramen för Lissabonstrategin behöver framsteg göras när det gäller att genomföra reformer som höjer den potentiella tillväxten och underlättar anpassningen till kraftiga och oväntade förändringar i ekonomin.

Lärdomar att dra som gäller den ekonomiska styrningen. Krisen underströk behovet av att förstärka eurorådets ram för övervakning och styrning. Kommissionen hade redan i sitt meddelande från 2008 EMU@10 framhållt att medlemsstaterna i euroområdet behövde visa klarare politisk vilja och tydligare ledarskap för att gå från samsyn till gemensam politisk handling, och uppmanade medlemsstaterna att faktiskt agera som delägare i eurogruppen som ett organ för öppenhetlig politisk diskussion och beslutsam politisk handling. Lissabonfördraget tillhandahåller den nödvändiga plattformen för ytterligare förbättringar i

euroområdet ekonomiska styrning. För att understryka behovet att utveckla en allt närmare samordning av den ekonomiska politiken i euroområdet ges eurogruppen och dess ordförande ett formellt erkännande genom ett nytt protokoll som fogats till Lissabonfördraget. Genom Lissabonfördraget förstärks också kommissionens roll i övervakningen av att EMU:s funktion.

När euroområdet står enat kan det påverka den globala dagordningen. Framväxten av G20 som det förordade forumet för att driva på en reformering av den globala ekonomiska och finansiella styrningen höjer insatserna för euroområdet. I efterdyningarna av krisen står den globala ekonomin inför den svåra utmaningen att hantera övergången mot ett mer balanserat och hållbart tillväxtnöster för världens ekonomier. I detta syfte är det önskvärt att den globala övervakningen under IMF:s ledning ges en större roll. Euroområdet bör i detta sammanhang betraktas som en gemensam ekonomisk enhet, vars betydelse kommer att fortsätta att växa i takt med att nya medlemmar successivt ansluter sig. För att euroområdet ska kunna tala med en stark stämma på global nivå behöver EU:s externa representation, särskilt inom IMF, förstärkas. Det gäller att nu ta tillfället i akt medan diskussionerna om kvotering och representationsreform ökar i intensitet. Därför är kommissionens ståndpunkt såsom den redovisades i meddelandet EMU@10 för ett år sedan mer relevant än någonsin.